

ODVÁŽNÝ KAZATEL

PĚTR JANĚŠTA

Neuvěřitelný počet osob tísni-
cích se podél silnice, nadšení,
neutuchající radost, slzy dojetí...
Tak vypadala návštěva Svatého
otce Jana Pavla II. na Ukrajině
v posledních červnových dnech
roku 2001. I přes protesty pravoslav-
ných věřících nakonec cesta
tehdejšího papeže přinesla útěchu
a pozhnutí pro celý ukrajinský
národ. Zároveň jeho přítomnost
potvrdila nezávislost Ukrajiny,
které země dosáhla po mnoha
staletích útlaku. V neposlední
řadě byla tato apoštolská cesta
příležitostí k blahorečení 28
řeckokatolických mučedníků,
kteří zahynuli na Ukrajině za
obou hrozných totalitních režimů
20. století – nacismu a komunismu.
Jejich beatifikace se konala ve
Lvově, nejkatoličtější ukrajinské
městě, a jedním z blahoslavených
byl také Zynovij Kovalyk (1903–1941).

Tento redemptoristický kněz
působil po vysvěcení (1932) jako
misionář na Volyni a ve Stanislavově,
dokud tam nepřišli bolševici,
proto musel utéct do Lvova. I přesto,
že mu od nich hrozilo velké nebezpečí,
nazýval věci pravými jmé-

ny, říkal, že se nedá budovat Boží
království s těmi, kteří nevěří v Boha
a ubližují druhým lidem. Jeden z
jeho výroků zněl: Když to bude
Boží vůle, s radostí přijmu i smrt,
ale jako kazatel nebudu dělat kompromisy,
a křivit tak cestu pravdy. Mnoho
kazatelů se totiž tehdy stáhlo a neměli
odvahu se ote-

vřeně postavit ateismu. Byl znám jako
velký ctitel Panny Marie a výborný
kazatel.

V prosinci roku 1940 si pro něj
přišli bolševici s vyjádřením, že má
nějaké nesrovnalosti v cestovním pasu.
Čtyři měsíce o něm nikdo nevěděl.
Až později se brat-

ři dozvěděli, že byl podroben 28
brutálním výslechům, přesto však byl
velkou oporou spoluvězněm, v noci
je přikrýval svou pokrývkou, protože
mrzlo, povídal jim vtipné historky
z misionářské činnosti, vysluhoval
svátosti a všemožně spoluvězně, se
kterými sdílel místnost 3,50 x 4,20 m –
a to bylo spoluvěznů na pokoji 32 a
nikdo z nich neměl ani postel, ani
lavičku, ani židli – povzbuzoval.
V červnu 1941 Němci bombardovali
Lvov a bolševici byli nuceni uprchnout.
Vězni jim byli jen na obtíž. Tehdy
bylo ve Lvově zabito či umučeno
několik desítek tisíc lidí. Jako jeden
z posledních byl z přeplněné cely ve
Lvovském vězení vyveden otec
Kovalyk. Podle svědectví jej komunističtí
dozorcí před smrtí krutě mučili. Pak
jej ukřižovali na stěnu, rozřízli mu
břícho a do něj mu vložili plod
nedonošeného dítěte.

Redemptoristé v roce 1990 pátrali
po oficiálních informacích ze strany
KGB a dostalo se jim odpovědi, že
vězeň č. 277 byl zastřelen ve vězení
Bryghitky v červnu 1941. To, že
komunisté překrucovali a překrucují
fakta, je známá a velmi aktuální věc,
nic to však nemění na tom, že otec
Zynovij se stal mučedníkem za víru,
za církev i za svou vlast.

„Ukrajinská země je nasáklá
mučednickou krví. Ať jejich svědectví
slouží jako příklad a podnět pro
křesťany ve třetím tisíciletí,“
pronesl Jan Pavel II. při vzpomínce
na perzekuce křesťanů v bývalém
Sovětském svazu při blahorečení
ukrajinských mučedníků. Jak živá
se nám jeví papežova slova v těchto
dnech, kdy tato země úpí ve válce.
Modleme se za všechny, kteří v ní
trpí.

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=31413>, <http://www.jesuit.cz/clanek.php?id=2731>, https://www.christnet.eu/clanky/1783/papezova_cesta_lov_jina_ukrajina_url, https://www.christnet.eu/clanky/1785/chyby_byly_mucednictvi_taky_url, <https://redemptoristi.sk/nasi-svatiblahoslaveni/blahoslaveny-zynovij-kovalyk/>

Foto: Šabphoto, IgorZh, Eduard - Adobe stock

BEDŘICH HORÁK

Když se modlíme pobožnost křížové cesty, na začátku každého zastavení říkáme: „Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, neboť svým křížem jsi vykoupil svět.“ Co to znamená, že Kristus nás vykoupil, že ho také nazýváme Vykupitelem?

V běžné mluvě říkáme, že někdo vykoupil v obchodě určitý sortiment zboží, protože bylo ve velmi výhodné slevě. Vykupovaly se sběrné suroviny, léčivé byliny či ovoce po sklizni. Po vesnici jezdí dodávka s ampliónem, do kterého jeho řidič volá: „Vykupujeme kůž, vykupujeme starý nábytek, staré hudební nástroje.“ Ale co to znamená „vykoupit“ ve vztahu Boha, Ježíše Krista k nám? K pochopení tohoto významu nám z dnešní doby může velmi dobře pomoci přirovnání k výkupnému. Únosce žádá za zadrženého člověka tučné výkupné. Aby se příbuzní uneseného s ním mohli ještě shledat, musí zaplatit požadovanou částku nebo zvláště, jestli policie dokáže tohoto uneseného osvobodit tak, aby mu nebylo ublíženo a aby byl pokud možno zadržen i únosce.

Pro vysvětlení je nejlépe nahlédnout do starověku nebo vůbec do doby, kdy existovalo otroctví, kdy bylo za určitých podmínek možné, aby nějaký movitý, ale zároveň dobročinný člověk otroka koupil (otroci byli považováni často za pouhé zboží) a daroval mu svobodu. Izraelité zakusili tíhu otroctví v Egyptě a byli z tohoto neblahého stavu vysvobozeni Božím zásahem. Egypťané museli zaplatit „cenu“ za faraónovu neochotu propustit Izraelity v podobě desíti ran, z nichž zvláště citelná byla poslední, smrt prvorozených, včetně

faraónova syna. Ale i Izraelité museli pro svoje vysvobození něco obětovat – museli zabít beránka a jeho krví pomazat veřeje dveří. A dostali jako příkaz pozdější „vykoupení“ od Boha prvorozeného syna, ale i kusu dobytka: „... obětují Hospodinu všechny samce, kteří otvírají lůno, a vykupuji každého prvorozence ze svých synů“ (Ex 13, 15). Tak byl i Ježíš „vykoupen“ Josefem a Marií v chrámě, jak si připomínáme o svátku Uvedení Páně do chrámu. Bůh si Izrael osvobozením z egyptského otroctví a uzavřením smlouvy na Sinaji (její součástí je Desatero) „získal“ do vlastnictví, a ten se mu stal „zvláštním lidem“, Hospodinu zasvěceným. Vykoupení jako Boží vysvobození z područí cizího národa stále více přechází na rovinu vysvobození z otroctví hříchu. Postupně se toto vysvobození víc a víc spojuje s osobou Mesiáše, kterého předpovídají proroci.

Nový zákon tento trend přebírá a dovršuje. Bůh nás vykupuje pro sebe (a to znamená i pro naše nejvyšší dobro) ze zajetí hříchu, ďábla, ano, i nás samotných, našich nezřízených sklónů: „Byli jste přece koupeni, a to za vysokou cenu,“ píše sv. Pavel (1Kor 6, 20). Touto cenou není nic menšího než na kříži prolitá krev Ježíše Krista, Božího Beránka, který byl zabit a svou krví vykoupil Bohu lidi z každého kmene, jazyka, lidu i národa

(srov. Zj 5, 9). Tedy nejen Izraelity, ale všechny lidi, co žijí na zemi. Jen je potřeba, aby tuto jeho výkupnou cenu přijali. Jak jsme si už řekli předtím, zabité zvíře (beránek a další zvířata) sloužilo jako cena za život člověka. Z Egypta byli zachráněni lidé před smrtí v otroctví nebo před záhubou prvorozených, ale větší hrozbu smrti přinášel člověku hřích, ve kterém žil. Ano, hřích přinesl smrt, první lidé, kteří pojedli ze zakázaného stromu, museli zemřít a tato hrozba se vztahovala i na ostatní z lidského pokolení. Právě Ježíš nahradil nedokonale zvířecí obětí obětí svého drahocenného života, který nebyl poznamenán hříchem a který byl životem Božího milovaného Syna. Bylo to z obrovské lásky k nám, „neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozrozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3, 16). Tato výkupná obětí byla stvrzena Ježíšovým vzkříšením, které dává věčný život, tedy vysvobozuje definitivně z otroctví hříchu a hrozby smrti i ty, které on vykoupil.

Foto: R. Gino Santa Maria, icarmen13 - Adobe stock